

2020

# Tilintarkastusvalvonnan työ- suunnitelma



**PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS**

Patentti- ja rekisterihallitus  
19.11.2019

---

## SISÄLLYSLUETTELO

Tilintarkastusvalvonnan työsuunnitelma .....	2
1. Yleistä .....	2
2. Tilintarkastajien hyväksyminen ja tilintarkastajatutkinnot .....	2
3. Tilintarkastajarekisteri ja tilintarkastajatutkintorekisteri.....	2
4. Tilintarkastuksen laadunvalvonta .....	3
5. Tilintarkastuslautakunta .....	3
6. Muu tilintarkastajien valvonta .....	4
7. Viestintä .....	4
8. Lainsäädäntö .....	5
9. Tilintarkastusalan markkinaseuranta.....	5
10. Kansainvälinen valvontayhteistyö .....	5
11. Vuosikello 2020.....	6

## Tilintarkastusvalvonnan työsuunnitelma

### 1. Yleistä

Tilintarkastuslakiin perustuvat tilintarkastajien hyväksymis-, valvonta- ja muut tehtävät ovat Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) tilintarkastusvalvonnan tehtäviä. Valvonnan kohteena ovat tilintarkastusyhteisöt sekä KHT-, HT-, JHT- ja JHTT-tilintarkastajat.

Osana PRH:ta tilintarkastusvalvonta toimii yritysten toimintaedellytysten edistämiseksi. Tilintarkastusvalvonnan toiminta perustuu oikeusvarmuuteen, ennakoitavuuteen, objektiivisuuteen ja asianosaisten yhdenvertaisuuteen. Toiminnallaan tilintarkastusvalvonta edistää tilinpäätösinformaation luotettavuutta, läpinäkyvyyttä ja jatkuvaa paranemista. Tilintarkastusvalvonta toimii yhteistyössä Finanssivalvonnan ja muiden viranomaisten kanssa.

PRH:n visio sekä strategia kaudelle 2018-2022 vahvistettiin vuoden 2018 alussa. PRH:n strategiset päämäärät ohjaavat myös tilintarkastusvalvonnan toimintaa. [Lue lisää PRH:n strategisista päämääristä.](#)

Tilintarkastusvalvonnan toiminnan kehittämisen keskeinen tavoite on asiakkaan onnistuminen. Loppuasiakkaalle eli tilinpäätöstiedon käyttäjälle tämä tarkoittaa mm. jo alkaen laaduntarkastustyön uudistamisen jatkamista ja uuden toimintatavan vakiinnuttamista. Vuoden 2020 aikana selvitämme myös vaihtoehtoja laaduntarkastuksen tulosarvioinnin rakenteen kehittämiseksi. Tällä toiminnalla edistämme tilintarkastuksen laadun ja tilinpäätösinformaation luotettavuuden paranemista.

Tilintarkastusvalvonta tukee asiakkaan (esim. valvonnan kohteena olevat tilintarkastajat) onnistumista selkeillä ja ymmärrettävillä päätöksillä ja ratkaisuilla sekä määrittämällä palveluilleen käsittelyajat. Myös viestinnän monitahoinen ja pitkäjänteinen kehittäminen jatkuu. Tilintarkastusvalvonnan toiminnasta ja sen tuloksista tiedottaminen kehittää hyvää tilintarkastustapaa.

Jatkamme sähköisen asioinnin kehittämistä. Tavoitteenamme on helpottaa tilintarkastajien, tilintarkastajaksi hakevien sekä muiden sidosryhmien asiointia tilintarkastusvalvonnan kanssa mahdollistamalla sähköinen asiointi lähtökohtaisesti kaikissa asiointitilanteissa

### 2. Tilintarkastajien hyväksyminen ja tilintarkastajatutkinnot

Tilintarkastusvalvonta järjestää tilintarkastuslain mukaiset tilintarkastajatutkinnot elosyyskuussa.

PRH:n vuonna 2018 nimittämä tutkintojaoston puheenjohtaja jatkaa toimintaansa vielä vuonna 2020. Myös PRH:n kaudelle 2019–2021 nimittämät tutkintojaoston jäsenet jatkavat vuonna 2020. Tutkintojaosto laatii tutkinnot käyttämällä apunaan eri alojen asiantuntijoita. Tilintarkastusvalvonnan virkamiehet vastaavat tilintarkastajatutkintojen käytännön toteutuksesta ja kehittävät tutkintojaoston toimintaa. Tilintarkastajatutkintojen toteutuksessa keskeinen tavoite on tilintarkastajien ammattitaidon korkea taso ja tilintarkastusalan houkuttavuuden ylläpitäminen. [Lue lisää tilintarkastajatutkinnoista.](#)

### 3. Tilintarkastajarekisteri ja tilintarkastajatutkintorekisteri

Tilintarkastusvalvonta pitää tilintarkastuslain mukaista tilintarkastajarekisteriä. Tilintarkastajarekisterin lähtökohtana on rekisteritietojen ajantasaisuus.

Tilintarkastuslain mukaiseen tilintarkastajatutkintorekisteriin rekisteröidään uudet tutkintosuoritukset.

Vuonna 2017 käyttöön otetun tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen sähköisen asiointipalvelun kautta kerättiin vuoden 2019 tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen valvontailmoitukset. Vuoden 2020 aikana tilintarkastajarekisterin asiointi- ja käsittelyprosessien sähköistämistä jatketaan.

#### 4. Tilintarkastuksen laadunvalvonta

Keskeinen, ennakkoon vaikuttava osa tilintarkastusalan valvontaa ovat tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen laaduntarkastukset. Laaduntarkastuksen tavoitteena on

- edistää tilintarkastuksen korkeaa laatua
- lisätä luottamusta tilintarkastukseen
- lisätä taloudellisen raportoinnin luotettavuutta

Tilintarkastusvalvonnan virkamiehet tekevät tilintarkastuslain edellyttämät riippumattomat laaduntarkastukset kaikille tilintarkastajille, toimivatpa he yksin tai tilintarkastusyhteisöissä.

Toimeksiannoissa tehdyn tilintarkastustyön laaduntarkastuksessa keskitetään tarkastusta painopistealueisiin, joita ovat edellisestä vuodesta jatkuen liikevaihto ja vaihtomaisuus sekä riskien arviointi ja toimenpiteet riskiin vastaamiseksi. Laaduntarkastuksen yhteydessä valvotaan myös rahanpesulain veloitteiden noudattamista. [Lue lisää laaduntarkastuksista.](#)

Tilintarkastusvalvonta kehittää edelleen laaduntarkastuksen työohjelmia erityisesti kaikkein pienimpien yhteisöjen tilintarkastuksen osalta. Tilintarkastajien laadunvalvontajärjestelmien ja toimeksiantojen laadun arvioinnin systemaattisuus on jatkuvan kehityksen kohteena. Tilintarkastusvalvonta arvioi vuoden 2020 aikana vaihtoehtoja laaduntarkastuksen tulosjärjestelmän rakenteen kehittämiseksi. Arvioinnissa tarkastellaan erilaisia ratkaisuja laaduntarkastuksen tavoitteiden ja PRH:n strategisten päämäärien saavuttamisen kannalta.

Tilintarkastusvalvonta kehittää hyvää tilintarkastustapaa tiedottamalla laadunvalvonnan havainnoista ja järjestämällä laatupäiviä sekä keskustelutilaisuuksia.

Laaduntarkastukseen liittyvää sähköistä asiointia kehitetään osana tilintarkastusvalvonnan sähköisen asiointipalvelun kokonaisuutta. Tavoitteena on kehittää laaduntarkastuksia varten sähköisen asiointin palvelu, jossa tilintarkastaja voi lähettää ja vastaanottaa laaduntarkastukseensa liittyviä päätöksiä, ohjeita ja aineistoja sekä seurata laaduntarkastuksensa etenemistä.

#### 5. Tilintarkastuslautakunta

PRH:n tilintarkastusvalvonnassa toimii ratkaisutoiminnassaan itsenäinen tilintarkastuslautakunta. Se käsittelee tilintarkastusvalvonnan lakimiesten esittelystä tutkinta-asiat, joissa voidaan määrätä tilintarkastuslaissa säädetyt seuraamukset. Tilintarkastuslautakunta käsittelee myös oikaisuvaatimusasiat.

Tilintarkastuslautakunta edistää tilintarkastusvalvonnan lakisääteisten tehtävien hoitamista. Tilintarkastuslautakunta julkaisee päätöksiä hyvän tilintarkastustavan ohjaamiseksi. [Lue lisää tilintarkastuslautakunnasta.](#)

## 6. Muu tilintarkastajien valvonta

Tilintarkastusvalvonta valvoo tilintarkastajien toimintaa käsittelemällä tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen toimintaa koskevat kantelut ja muut yhteydenotot. Tilintarkastusvalvonta seuraa tilintarkastajien toimintaa median ja viranomaisyhteistyön kautta sekä muutenkin oma-aloitteisesti. Tilintarkastusvalvonta ryhtyy tarvittaessa valvontatoimiin.

Tutkinta-asioiden prosessia kehitetään tutkinta-asioiden käsittelyaikojen lyhentämiseksi. Tutkinta-asioiden analysointia ja viestintää kehitetään. Käsitellyistä tutkinta-asioista julkaistaan vuosiraportti.

Tilintarkastusvalvonta soveltaa laatimaansa viranomaisen riskiarviota rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjumiseksi. Tilintarkastusvalvonta osallistuu rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaan viranomaisyhteistyön kautta, minkä lisäksi tilintarkastusvalvonta toteuttaa omia valvontatoimenpiteitä. Valvontatoimien tarkoituksena on varmistaa, että tilintarkastajat ja tilintarkastusyhteisöt noudattavat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjuntaan liittyviä velvoitteita. Tilintarkastusvalvonta seuraa tilintarkastusyhteisöjen riskiarvioita rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnasta. Lisäksi tilintarkastusvalvonta valvoo tilintarkastusyhteisöjen luomien toimintatapojen soveltamista niiden toimivuuden ja laillisten velvoitteiden kannalta. Valvonnassa otetaan huomioon tilintarkastajien ohella myös tilintarkastusyhteisöissä toimivien veroneuvojien rooli rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnassa.

Tilintarkastusvalvonta toimii yhteistyössä Finanssivalvonnan, Rahanpesun selvittelykeskuksen, Verohallinnon ja muiden viranomaisten kanssa. Tilintarkastusvalvonta toimii rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen torjunnan viranomaisyhteistyöryhmässä.

## 7. Viestintä

Tilintarkastusvalvonta kehittää viestintää tilintarkastajille, yrityksille ja muille tilintarkastusalan sidosryhmille. Viestintä tapahtuu pääasiallisesti verkkosivuilla. [Lue lisää tilintarkastusvalvonnan verkkosivuilta.](#)

Tilintarkastajille suunnattu teemakirje julkaistaan neljä kertaa vuodessa. Teemakirjeessä tiedotetaan kulloinkin ajankohtaisista tilintarkastusta ja tilintarkastajia koskevista asioista.

Tilintarkastusvalvonta viestittää myös laaduntarkastuksen tuloksista, tilintarkastusvalvonnan ratkaisukäytännöstä, lain tulkinnasta ja tilintarkastajia koskevasta ohjeistuksesta. Tilintarkastuslautakunnan tekemät päätökset julkaistaan PRH:n verkkosivuilla. Lisäksi verkkosivuilla julkaistaan vuosiraportti laaduntarkastuksen tuloksista sekä tutkinta-asioihin keskittyvä vuosiraportti. Lisäksi julkaistaan yksittäisiin teemoihin keskittyviä teemaraportteja.

Tilintarkastusvalvonta järjestää tilintarkastusaiheisia sidosryhmätilaisuuksia.

## 8. Lainsäädäntö

Tilintarkastusvalvonta on aktiivinen tilintarkastusalan kehittämishankkeissa sekä kansainvälisesti että kotimaassa. Tilintarkastusvalvonta osallistuu ministeriöiden lainvalmisteluun.

## 9. Tilintarkastusalan markkinaseuranta

Tilintarkastusvalvonta jatkaa tilintarkastusalan markkinaseurantaa ottaen huomioon kansalliset ja EU:n tiedontarpeet. Tilintarkastusalan ja tilintarkastusmarkkinoiden tietojen keräämisellä, analysoinnilla ja julkaisemisella luodaan edellytyksiä tilintarkastusalan kehittymiselle. Tilintarkastusvalvonta osallistuu aktiivisesti CEAOB:n (Committee of European Auditing Oversight Bodies) työhön tilintarkastusmarkkinoiden seuramiseksi koko EU:n alueella.

Suomalaisten yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen (PIE) tarkastusvaliokunnille tehtiin keväällä 2019 kysely tarkastusvaliokuntien tehtävien hoidosta yhteistyössä Finanssivalvonnan kanssa. Kyselyn tuloksista tiedotettiin syyskuussa 2019 järjestetyssä tilaisuudessa ja tuloksista julkaistaan raportti. Yhteydenpitoa ja viestintää tarkastusvaliokuntiin jatketaan. PIE-yhteisöjen tarkastusvaliokunnille tehty kysely oli osa laajempaa EU:n laajuista markkinaseurantaselvitystä, jossa selvitetään tilintarkastuksen laatua mittaavia seikkoja ja muun muassa tilintarkastusmarkkinoiden keskittymistä. Selvityksen tulosten käsittelyä jatketaan vuoden 2020 aikana.

## 10. Kansainvälinen valvontayhteistyö

Tilintarkastusvalvonta toimii aktiivisesti kansainvälisillä foorumeilla vaikuttamisen, tiedon hankkimisen, parhaiden käytäntöjen ja tilintarkastusvalvonnan toiminnan kehittämiseksi. Toiminta edellyttää jatkuvaa yhteydenpitoa muiden maiden viranomaiskollegoihin.

Tilintarkastusvalvonta jatkaa IFIAR:n (International Forum of Independent Audit Regulators) jäsenenä. Tilintarkastusvalvonta toimii aktiivisesti jäsenenä IFIAR:n EWG:ssä (Enforcement Working Group) sekä osallistuu Inspection Working Group:n järjestämiin kyselyihin, koulutukseen ja muuhun toimintaan.

EU:n CEAOB (Committee of European Auditing Oversight Bodies) on keskeinen EUTason viranomaisorganisaatio tilintarkastajien valvonnassa ja EU-säännösten täytäntöönpanossa. Tilintarkastusvalvonta on aktiivisesti mukana CEAOB:ssa jäsenenä, sen toiminnassa ja työryhmissä.

Pohjoismaisessa yhteistyössä tilintarkastusvalvonta osallistuu tilintarkastusalan valvontaviranomaisten pohjoismaisiin kokouksiin ja muuhun tietojenvaihtoon.

USA:n valvontaviranomaisen PCAOB:n (Public Company Accounting Oversight Board) kanssa jatketaan kahdenvälistä valvontayhteistyötä.

## 11. Vuosikello 2020

